

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruse 6. augusti 2002. a määruse nr 250 „Volitatud laborina tegutsemise õiguse andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise kord“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 6. augusti 2002. a määrus nr 250 „Volitatud laborina tegutsemise õiguse andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise kord“ muutmise“ eelnõu on välja töötatud alkoholiseaduse (edaspidi *AS*) § 1 lõike 4 alusel.

Määruse kehtestamisega viiakse Vabariigi Valitsuse 6. augusti 2002. a määrus nr 250 „Volitatud laborina tegutsemise õiguse andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise kord“ (edaspidi *määrus nr 250*) kooskõlla 1. novembril 2026. aastal jõustuva alkoholiseaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega, millega lõpetatakse riikliku alkoholiregistri (edaspidi *AR*) tegevus ja seoses sellega muudetakse senist volitatud laborite süsteemi.

AS-i kohaselt on volitatud labor alkoholianalüüsides tegemiseks akrediteeritud labor, kellele on antud õigus tegutseda volitatud laborina valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga. Volitatud laborid osutavad teenust alkoholi käitlejatele AR-i kantavate katseprotokollide koostamiseks või ka korrakaitseorganitele riikliku järelevalve käigus kogutud proovide analüüsimiseks. Seoses AR-i tegevuse lõpetamisega puudub edaspidi vajadus teha analüüse AR-i kantavate katseprotokollide väljastamiseks ning volitatud laboreid, kes väljastasid asjakohaseid katseprotokolle, mis esitati koos muude andmetega AR-i kande tegemiseks, ei käsitata enam volitatud laboritena. Korrakaitseorganid, näiteks Põllumajandus- ja Toiduamet (edaspidi *PTA*), vajavad jätkuvalt riikliku järelevalve tegemisel võetud proovide analüüsimiseks asjakohast laboriteenuse pakkujat ning asjakohast volitust omavad laborid jätkavad neile teenuse pakkumist ehk neid käsitatakse ka edaspidi volitatud laboritena.

Muudatus ei suurenda ettevõtjate, sealhulgas laborite halduskoormust.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna peaspetsialist Anne Laura Laur (annelaure.laur@agri.ee, 5623 7721) ning sama osakonna valdkonnajuht Maia Radin (maia.radin@agri.ee, 5621 7373). Juriidilise ekspertiisi tegi eelnõule sama ministeeriumi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (diana.rammul@agri.ee, 5590 7870) ja eelnõu toimetab keeleliselt sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (leenikohal@agri.ee, 5698 3427).

Määrusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 6. augusti 2002. a määruse nr 250 „Volitatud laborina tegutsemise õiguse andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise kord“ redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 05.07.2023, 260.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist, millest esimeses tehakse muudatused määruses nr 250 ning teises sätestatakse määruse jõustumisaeg.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse määrust nr 250.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse määruse nr 250 § 1 sõnastust. Kehtiva määruse kohaselt antakse määruse alusel volitatud laborina tegutsemise õigus kas üksnes AR-i kandmisel esitatud katseprotokolli või sertifikaadi väljastamisel tehtavaks analüüsimiseks või ka järelevalve käigus võetud proovide analüüsimiseks. Seoses AR-i tegevuse lõpetamisega puudub edaspidi vajadus teha analüüsi AR-i kantavate katseprotokollide või sertifikaatide väljastamiseks ning edaspidi reguleerib määrus üksnes riikliku järelevalve käigus võetud proovide analüüsimiseks volitatud laborina tegutsemise õiguse andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise korda.

Eelnõu § 1 punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 250 § 2. Kehtiva määruse nr 250 §-s 2 on sätestatud, et alkoholianalüüsides valdkond määratakse AS-i § 4 lõike 3 alusel, mis sätestab katseprotokollis sisalduvate andmete loetelu. 1. novembril jõustuva alkoholiseaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega tunnistatakse kehtetuks AS-i § 4 lõige 3, mistõttu on vajalik kehtetuks tunnistada ka sellele viitav määruse nr 250 § 2.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse määruse nr 250 § 4 lõike 1 punkti 4 sõnastust. Kehtiva määruse nr 250 § 4 lõike 1 punkti 4 kohaselt tuleb volitatud laborina tegutsemise õiguse taotlejal esitada valdkonna eest vastutavale ministrile kirjalik taotlus, milles peab muu hulgas sisalduma teave selle valdkonna kohta, milles volitatud laborina tegutsemise õigust taotletakse, ja teave kasutatavate akrediteeritud meetodite kohta. Seoses määruse nr 250 § 2 kehtetuks tunnistamisega ei määratleta edaspidi alkoholianalüüsides valdkond AS-i § 4 lõige 3 alusel, vaid volitatud laborina tegutsemise õiguse taotleja esitab taotluses volituse ulatuse kirjelduse, millistele analüüsitud näitajate ja uuritavate toodete osas volitatud laborina tegutsemise õigust taotletakse. Edaspidi ei ole vajalik taotluses eraldi esitada teavet kasutatavate akrediteeritud meetodite kohta, arvestades, et teave akrediteeritud meetodite kohta sisaldub akrediteerimisorgani väljastatud tunnistuse lisas, mis tuleb esitada määruse nr 250 § 4 lõike 1 punkti 3 kohaselt.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruse jõustumisaeg, mis on 2026. aasta 1. november. Jõustumise kuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks samal ajal alkoholiseaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega, sest eelnõuga kavandatud muudatused tulenevad nimetatud seadusest.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi ega võõrsõnalisi termineid, mida ei ole õigusaktides varem kasutatud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõjud

Määruse kehtestamisega viiakse määrus nr 250 kooskõlla 1. novembril 2026. aastal jõustuva alkoholiseaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega. Mõju alkoholi käitlejatele, volitatud laboritele ja riigiasutuste töökorraldusele on analüüsitud nimetatud seaduse seletuskirjas. Alkoholi käitlejatel on edaspidi võimalik enesekontrolli raames võetud proovide analüüsimiseks valida endale kõige sobivam

teenusepakkuja ja nad ei pea kasutama selleks volitatud labori teenuseid. Riikliku järelevalve käigus võetud proovide analüüsimine jätkub asjakohases volitatud laboris.

Eelnõuga ei kaasne otsest sotsiaalset mõju. Puudub otsene mõju ka keskkonnale, haridusele, kultuurile, spordile, regionaalarengule, siseturvalisusele, riigikaitsele ja välissuhetele.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Seoses kavandatud muudatustega on vajalik üle vaadata regionaal- ja põllumajandusministri volitatud laborina tegutsemise õiguse andmise käskkirjad ning otsustada, kas neid on vaja muuta või kehtetuks tunnistada, ning teavitada volitatud laboreid muudatustest. Nimetatud tegevustega ei kaasne lisakulusid. Määruse rakendamisega ei kaasne tulusid.

7. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on eelnõu kohaselt kavandatud 1. novembril 2026. aastal. Jõustumise kuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks samal ajal alkoholiseaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega, sest eelnõuga kavandatud muudatused tulenevad nimetatud seadusest.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu ja seletuskiri esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile.

Määruse eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ-le ja Põhjala Brewing AS-ile